

ทัศนคติและพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภค ในเขตอำเภอละแม
จังหวัดชุมพร*

ATTITUDES AND HEALTH BEHAVIORS OF CONSUMERS
AT LAMAE DISTRICT, CHUMPHON PROVINCE

กฤษฎา ยังหัตถิ, สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์

Krisada Yunghattee, Somnuk Aujirapongpan

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

Walailak University

Corresponding Author E-mail: chayanna.s@sompo.co.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ทัศนคติต่อสุขภาพ และพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้บริโภคที่มีพฤติกรรมการซื้อยาแผนปัจจุบัน และอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ อำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อยู่ในช่วงอายุ 41 - 50 ปี มีสถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท และมีสิทธิในการรักษาจากประกันชีวิต การวิเคราะห์ความแตกต่างของเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และสิทธิในการรักษา มีผลต่อทัศนคติต่อสุขภาพและพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพรที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ทัศนคติด้านความคิด ด้านการปฏิบัติงาน ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านเศรษฐกิจต่อสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

การศึกษานี้สามารถนำไปเป็นแนวทางให้แก่ผู้ประกอบการจำหน่ายเวชภัณฑ์ ยาแผนปัจจุบันในการปรับปรุงระบบการให้บริการแก่กลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม และเพื่อกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายด้านสุขภาพของผู้บริโภค

คำสำคัญ: ทัศนคติ; พฤติกรรม; สุขภาพ

*Received August 22, 2022; Revised September 4, 2022; Accepted September 4, 2022

Abstract

Objectives of this study were to study the relationship of personal factor, health attitudes factor and health behaviors of consumers at Lamae District, Chumphon Province conducted by the quantitative research method. The population was a group of consumers with purchasing behavior of modern medicines and live at the area of Lamae District, Chumphon Province. The 400 samples were used in this study.

The results of study were found that the samples were females rather than men, in the age range of 41 - 50 years, single, bachelor's degree, operated private business with average monthly income 20,001 – 30,000 baht, and had the right to health coverage maintain from life insurance. The analysis of differences in sex, age, status, education level, occupation and eligibility for treatment affected health attitudes factor and health behaviors of consumers at Lamae District, Chumphon Province. In addition, it was found that thinking attitude, operational, environmental and economic aspects of the health of consumer groups were related to health behaviors of consumers at Lamae District, Chumphon Province. This study could be used as a guideline for modern drugstore business operators to improve the service system for the target customers appropriately and to formulate marketing strategies. It could also be used as a guideline for government agencies or agencies involved in formulating consumer health policies.

Keywords: Attitudes; Behaviors; Health

บทนำ

การมีสุขภาพที่ดีถือได้ว่าเป็นเป้าหมายที่ทุกคนปรารถนา ซึ่งการมีสุขภาพที่ดีนั้นไม่สามารถหยิบบินให้กันได้และไม่สามารถซื้อได้ด้วยเงิน ถึงแม้จะร่ำรวย มีเงินทอง หากประชาชนไม่ดูแลสุขภาพของตนเองให้ดี จะก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายที่เพียงบรรเทาอาการเท่านั้น ดังนั้นสุขภาพที่ดีจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องสร้างขึ้น แต่การมีสุขภาพที่ดีไม่ได้หมายถึงน้ำหนักที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน แต่หมายถึงการที่ประชาชนทุกคนดูแลตัวเอง มีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องตั้งแต่เรื่องการออกกำลังกาย การรับประทานอาหาร การพักผ่อน การลดหรือเลิกสิ่งที่เป็นพิษต่อสุขภาพ เนื่องจากพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องถือเป็นสาเหตุของโรคและความเจ็บป่วย ซึ่งปัจจุบันจะพบเจอโรคและความเจ็บป่วยในคนใกล้ชิด อาทิ โรคมะเร็ง โรคความดันโลหิต

สูง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคเบาหวาน และโรคอื่น ๆ ดังนั้น การจะป้องกันและลดโรค หรือความเจ็บป่วยดังกล่าว ประชาชนจะต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพให้ถูกต้อง และการที่จะมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง ต้องอาศัยตัวเองและการมีส่วนร่วมของ ครอบครัวรวมทั้งชุมชนเป็นสำคัญในการช่วยส่งเสริม สนับสนุน กระบวนการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมสุขภาพ (Health Education Division, 2013)

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าการจัดการสุขภาพของประเทศไทยที่ถูกประเมินว่าอยู่ใน สถานะดีนั้น การจัดการสุขภาพของประเทศไทยยังได้ประสบกับปัญหาที่รุนแรงอย่างมาก คือ ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและการได้รับบริการที่มีคุณภาพ และค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นมาก จนเป็นปัจจัยสำหรับประชาชนและระบบกองทุนเพื่อสุขภาพ (Bukbun, 2019) ดังนั้น ผู้บริโภคจึงมีความต้องการที่จะหาแนวทางในการแก้ไข หรือบำบัดรักษาให้ความเจ็บป่วยได้ ทุกเลา่ง และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ต่อไปได้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ อดีตย้อนไปประมาณ 3,600 ปี ยารักษาโรคได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้มาซึ่งผลของการรักษา มี ลักษณะ ของรูป รส กลิ่น สี ที่เหมาะสมแก่การนำไปใช้ในการรักษาโรคและดูแลสุขภาพ (Kasempipatkul, 2014) ซึ่งเดิมทีผู้บริโภคจะมียาสามัญประจำบ้านไว้รักษาอาการ เจ็บป่วยเบื้องต้น แต่ต่อมาได้มีการพัฒนาของระบบสุขภาพ โดยการกำหนดให้มีการจัด จำหน่ายยารักษาโรคผ่านตัวแทนการจัดจำหน่ายที่เรียกว่า ร้านขายยา เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ โดยเภสัชกรในการนำส่งยารักษาโรคให้แก่ผู้บริโภค และคอยให้คำแนะนำปรึกษาปัญหา ด้านสุขภาพให้แก่ผู้บริโภคในเขตพื้นที่ชุมชนต่าง ๆ ซึ่งได้รับการยอมรับจากกลุ่มผู้บริโภค เป็นอย่างดี ร้านขายยาจึงมีสำคัญต่อผู้บริโภคเพื่อทำการบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วย เบื้องต้นได้ (Sripong, 2013)

นอกจากนี้ในสถานการณ์ปัจจุบันเมื่อการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งเป็นเชื้อ ไวรัสสายพันธุ์ใหม่ ได้ส่งผลกระทบต่อมนุษย์ทั่วโลก และผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจทั้ง ระบบเป็นอย่างสูง โดยจะเห็นได้จากสภาวะการหดตัวของเศรษฐกิจประเทศไทยในปี พ.ศ. 2563 ที่มีมูลค่าการหดตัวร้อยละ 8.8 ซึ่งจากผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารบริษัท จดทะเบียน (CEO) พบว่า ผู้บริหารบริษัทจดทะเบียนปรับเปลี่ยนมุมมองอย่างชัดเจน โดย ผู้บริหารบริษัทจดทะเบียนคาดว่าปัจจัยบวกที่สำคัญต่อเศรษฐกิจไทยในช่วง 9 เดือนหลัง ของปี พ.ศ. 2563 ได้แก่ นโยบายการคลังและการใช้จ่ายภาครัฐ ราคาน้ำมัน และการฟื้น ตัวของเศรษฐกิจโลก ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวยังได้ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวและกำลัง ชื้อที่หดตัว ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญของเศรษฐกิจในประเทศไทย (Yongjaroeanchai, 2020; Nanthamas et al., 2020; Thungsomworapong, 2020)

แม้ว่าการแพร่ระบาดของโรค จะส่งผลเสียโดยตรงต่อผู้ประกอบการได้หลาย ช่องทาง เช่น การล็อกดาวน์ในต่างประเทศทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถส่งออกสินค้า

และบริการได้ การขาดแคลนวัตถุดิบ/ชิ้นส่วนสำคัญที่ต้องนำเข้าเนื่องจากการล็อกดาวน์ในต่างประเทศ การถูกยกเลิกคำสั่งซื้ออันเนื่องมาจากปัญหาเศรษฐกิจที่กำลังก่อตัวอยู่ในทางตรงกันข้ามมีความเป็นไปได้เช่นกันที่การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อาจทำให้ผู้ประกอบการมีโอกาสทางธุรกิจที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากมีความต้องการเพิ่มขึ้นจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยเฉพาะความต้องการยาเพื่อการรักษาโรคภายใต้ความกังวลการติดเชื้อในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งคาดว่า ในปี พ.ศ. 2564 – 2565 มูลค่าการจำหน่ายยาในประเทศไทยจะขยายเพิ่มขึ้นเฉลี่ยที่ร้อยละ 4.5 – 5.0 ตามความต้องการยาที่เพิ่มขึ้น โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการเจ็บป่วยที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และการเข้าถึงระบบหลักประกันสุขภาพขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ อาจจะมีการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ป่วยต่างชาติที่คาดว่าจะกลับมาใช้บริการ และกระแสการใส่ใจสุขภาพของคนไทยที่เพิ่มขึ้นภายหลังการเผชิญกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมการซื้อขายของผู้บริโภคเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยแม้เพียงเล็กน้อยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากความกังวลในการระบาดของโรคใหม่ ๆ (Bank of Ayudhya Public Company Limited, 2020)

อำเภอละม่อม จังหวัดชุมพร เป็นอำเภอหนึ่งที่ได้รับการพัฒนาให้มีการขยายเมือง โดยในปี พ.ศ. 2554 ได้มีการสร้างพื้นที่ชุมชนแห่งใหม่ที่เรียกว่า “ละม่อมเมืองใหม่” ซึ่งการขยายเมืองดังกล่าวได้ส่งผลให้ในเขตพื้นที่อำเภอละม่อมมีร้านขายยาเพิ่มมากขึ้น โดยจะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน ในพื้นที่เขตอำเภอละม่อม มีร้านขายยาแผนปัจจุบันจำนวนทั้งหมด 8 ร้าน โดยแบ่งเป็น ร้านขายยาในพื้นที่เดิมของอำเภอละม่อม หรือที่เรียกว่า “ละม่อมเมืองเก่า” จำนวนทั้งสิ้น 2 ร้าน และในเขตพื้นที่ละม่อมเมืองใหม่ มีร้านขายยา จำนวนทั้งสิ้น 6 ร้าน ซึ่งเป็นจำนวนร้านขายยาที่เพิ่มขึ้นตลอดในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 ด้วยสถานการณ์เพิ่มขึ้นของผู้ประกอบธุรกิจร้านขายยาได้ส่งผลให้มีการแข่งขันกันทางธุรกิจ และทำให้เกิดพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อร้านขายยาเปลี่ยนแปลงไปในบางส่วน ดังนั้นผู้ประกอบการร้านขายยาจึงควรที่จะทำการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรมของกลุ่มผู้บริโภคเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการให้บริการของธุรกิจที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย และอีกทั้งเพื่อส่งมอบประโยชน์ที่ผู้บริโภคจะได้รับจากสถานการณ์ปัจจุบันของโรคโควิด-19 ที่แพร่ระบาดอยู่ขณะนี้

กล่าวโดยสรุปได้ว่าร้านขายยาจัดเป็นสถานบริการด้านสุขภาพของภาคเอกชนที่ใกล้ชิดกับผู้บริโภคเป็นลำดับแรก จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการไปตามรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภค และด้วยเหตุผลของการทบทวนงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อสุขภาพและพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละม่อม

จังหวัดชุมพร ทั้งนี้ผลที่ได้จากการวิจัยผู้ประกอบการก็จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อร้านจำหน่ายเวชภัณฑ์ยาแผนปัจจุบันทั้งในเขตพื้นที่อำเภอละแม จังหวัดชุมพร และในเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อการตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทัศนคติต่อสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ทัศนคติต่อสุขภาพ และพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษา คือ ผู้บริโภคที่มีพฤติกรรมการซื้อขายแผนปัจจุบัน อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ อำเภอละแม จังหวัดชุมพร ซึ่งได้แก่ ประชากร ชาย-หญิง อายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรจากกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ไม่ทราบจำนวนของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงทำการเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยวิธีการคำนวณ ด้วยสูตร Cochran (1953) ซึ่งผลการคำนวณกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคมีค่าเท่ากับ 384 คน ดังนั้นเพื่อความน่าเชื่อถือให้แก่ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งการสร้างเครื่องมือในการศึกษาผู้วิจัยได้อ้างอิงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในการตั้งคำถาม เพื่อได้มาซึ่งคำตอบที่สำเร็จผลของการวิจัยครั้งนี้ได้ เครื่องมือที่เลือกนำมาใช้ในการรวบจัดออกแบบออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ รายได้ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษาและสิทธิในการรักษา ซึ่งเป็นรูปแบบคำถามปลาย

ปิด (Nominal Scale) จำนวนทั้งหมด 6 ข้อ โดยอ้างอิงจากงานวิจัยของ Sutaksina (2015) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อยาในร้านขายยาแผนปัจจุบันในเขตกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2 ระดับทัศนคติต่อสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำนวน 15 ข้อ โดยคำถามที่ใช้มาตรวัดแบบไลเคิร์ต สเกล (Likert Scale) มีคำตอบให้เลือกตามความสำคัญ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยอ้างอิงจากแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของ Lutz (1991 cited in Pimpai boon, 2001) และแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกตัวบุคคล (Extra Individual Causal Assumption) ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากสมมติฐานที่ว่า สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมมาจากภายนอกตัวบุคคล เช่น ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม และระบบโครงสร้างทางสังคม ระบบการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา องค์กรประกอบทางด้านประชากร และลักษณะทางภูมิศาสตร์ (Nakwiji, 2008)

ส่วนที่ 3 ระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายปิด (Nominal Scale) จำนวน 6 ข้อ โดยอ้างอิงจาก พฤติกรรมสุขภาพที่ประกอบด้วย 3 ประเภท ได้แก่ พฤติกรรมสุขภาพในภาวะปกติ พฤติกรรมเมื่อรู้สึกไม่สบาย และพฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย (Nakwiji, 2008) และแนวคิดของ Blackwell & Miniard (1986) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริโภคจะมีกระบวนการตัดสินใจซื้อ (Decision Process) ของผู้บริโภคซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมินผลทางเลือก การศึกษาค้นหาข้อมูล การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นหลังการซื้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหาข้อมูลและเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสารและตำราต่าง ๆ ที่มีผู้รวบรวมข้อมูลไว้ และมีการตีพิมพ์เผยแพร่ รวมทั้งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต
2. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ เป็นการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มผู้บริโภคที่มีพฤติกรรมการซื้อเวชภัณฑ์ยาแผนปัจจุบันในเขตพื้นที่อำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 400 ชุด เพื่อค้นหาลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล ทัศนคติต่อสุขภาพ และพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีโดยการการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ที่เป็นโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม ดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ผู้วิจัยจะใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การหาค่าร้อยละ และการหาค่าความถี่

2. ระดับทัศนคติต่อสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ผู้วิจัยจะเลือกวิธีในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ย

3. ระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ผู้วิจัยจะใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลก่อนแล้วจึงหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. การทดสอบสมมติฐานการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้สถิติการวิเคราะห์ T-Test เพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากรศาสตร์ 2 กลุ่ม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และการใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว F-Test (One-Way Anova) ในการหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ที่มากกว่าจำนวน 2 กลุ่ม โดยมีการกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้ง การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในการแปลค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยทั่วไปนิยมใช้สัญลักษณ์ (r) แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกลุ่ม หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ +1 แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง หากเมื่อมีค่าเข้าใกล้ 0 นั้นแสดงให้เห็นถึง ความสัมพันธ์กันในระดับน้อย หรือไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดสมมติฐานไว้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อทัศนคติต่อสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ทัศนคติต่อสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อยู่ในช่วงอายุ 41 - 50 ปี มีสถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท และมีสิทธิในการรักษาจากประกันชีวิต

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับทัศนคติต่อสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติที่เห็นด้วยต่อทัศนคติด้านความคิด ด้านการปฏิบัติงานต่อสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรายย่อยของปัจจัยแต่ละด้าน ผู้วิจัยสามารถสรุปผลข้อมูลจากการวิเคราะห์ได้ดังนี้

2.1 ทัศนคติด้านความคิด พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อการนำเสนอการใช้ผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นด้วย เช่น อาหารเสริม สมุนไพร การให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ยาอย่างเหมาะสม และการให้คำแนะนำวิธีการดูแลสุขภาพเพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

2.2 ทัศนคติด้านการปฏิบัติงานต่อสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อการทำระบบฐานข้อมูลการซื้อขายของผู้ซื้อ เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจซื้อครั้งต่อไป การมีเภสัชกรอยู่ตลอดเวลา และการวัดอุณหภูมิ และวัดความดันโลหิต เพื่อประเมินอาการเบื้องต้น

2.3 ทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าสถานการณ์การระบาดของเชื้อโรคไวรัส-19 ผู้บริโภคมีความต้องการใช้บริการร้านจำหน่ายเวชภัณฑ์ยาแผนปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น การตอบสนองต่อนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมโดยการลดใช้ถุงพลาสติก และปัญหาจากภัยธรรมชาติและภาวะวิกฤตของโรคต่าง ๆ เป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคลดโอกาสในการซื้อยา

2.4 ทัศนคติด้านเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าระดับค่าครองชีพหรือรายได้ต่อครัวเรือนที่ลดลงส่งผลให้ผู้บริโภคเลือกซื้อเวชภัณฑ์ยาแผนปัจจุบันลดลงเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย การเติบโตเศรษฐกิจของประเทศส่งผลต่อการดูแลสุขภาพจิตและคุณภาพการทำงาน และการที่เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นจะส่งผลต่อสุขภาพและพฤติกรรม การซื้อเวชภัณฑ์ยาแผนปัจจุบันของประชาชน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยต่อพฤติกรรมสุขภาพในภาวะปกติ พฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย และพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อเวชภัณฑ์ยา ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรายย่อยของปัจจัยแต่ละด้าน ผู้วิจัยสามารถสรุปผลข้อมูลจากการวิเคราะห์ได้ดังนี้

3.1 พฤติกรรมสุขภาพในภาวะปกติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อพฤติกรรมในการปกป้องเชื้อโรค โดยการทำความสะอาดร่างกาย เช่น การฉีดสเปรย์ แอลกอฮอล์ การล้างมือ สวมใส่หน้ากากอนามัย พฤติกรรมดูแลสุขภาพให้แข็งแรง โดยการเลือกรับประทานผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ เช่นอาหารเสริม เพื่อส่งเสริมสุขภาพ พฤติกรรมออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ การพักผ่อนที่เพียงพออย่างน้อยวันละ 8 ชั่วโมงอยู่เสมอ

และพฤติกรรมมารับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะในทุกมื้ออาหาร โดยรับประทานอาหารครบทั้ง 3 มื้อ และเป็นเวลา

3.2 พฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อฟื้นฟูสภาพร่างกาย เช่น การออกไปชื่นชมธรรมชาติ การนั่งสมาธิ เป็นต้น การแสวงหาการรักษาพยาบาล เมื่อรู้ว่าตนเองเป็นโรคจะต้องรับประทานยาตามแพทย์สั่ง การจำกัดหรืองดเว้นการออกกำลังกาย การสังเกตอาการและบรรเทาอาการเจ็บป่วยด้วยตนเอง ก่อนไปพบแพทย์ หรือก่อนการสั่งซื้อเวชภัณฑ์ยาจากร้านจำหน่าย และการต้องการทราบจากความคิดเห็นของผู้อื่น เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาโรค

3.3 พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อเวชภัณฑ์ยา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าเมื่อนึกถึงความรวดเร็วในการได้รับยาเพื่อการรักษาโรค ผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อเวชภัณฑ์ยาจากร้านจำหน่ายยามากกว่าการพบแพทย์ที่โรงพยาบาล การที่เภสัชกรที่ร้านจำหน่ายเวชภัณฑ์ยาแผนปัจจุบัน มีบริการที่ดีมีโอกาสนำให้ผู้อื่นเพื่อมาใช้บริการ การเปรียบเทียบถึงคุณสมบัติของเภสัชกร การให้บริการ การคิดค่าใช้จ่าย และประสิทธิภาพของยา จากผู้ให้บริการในร้านจำหน่ายยาแผนปัจจุบันแต่ละรายก่อนตัดสินใจเลือกใช้บริการ การศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับยาที่ใช้ในการรักษาโรคด้วยตนเอง และการตัดสินใจเลือกซื้อเวชภัณฑ์ยาจากร้านจำหน่ายเวชภัณฑ์ยาแผนปัจจุบันด้วยตนเอง

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลกับทัศนคติต่อสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และสิทธิในการรักษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อทัศนคติต่อสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร แตกต่างกัน ในขณะที่ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อทัศนคติต่อสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพรไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลกับทัศนคติต่อสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

ปัจจัยส่วนบุคคล	ทัศนคติต่อสุขภาพ	
	t/F	Sig
เพศ	-2.66	0.00*
อายุ	14.27	0.00*
สถานภาพ	11.50	0.00*
ระดับการศึกษา	11.18	0.00*
อาชีพ	13.06	0.00*
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	1.44	0.22
สิทธิในการรักษา	53.22	0.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และสิทธิ์ในการรักษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร แตกต่างกัน ในขณะที่ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

ปัจจัยส่วนบุคคล	ทัศนคติต่อสุขภาพ	
	t/F	Sig
เพศ	-2.99	0.00*
อายุ	10.16	0.00*
สถานภาพ	6.90	0.00*
ระดับการศึกษา	7.92	0.00*
อาชีพ	11.63	0.00*
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	2.02	0.11
สิทธิ์ในการรักษา	5.59	0.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติต่อสุขภาพกับพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร พบว่า ทัศนคติด้านความคิด ด้านการปฏิบัติงาน ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านเศรษฐกิจต่อสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยด้านทัศนคติต่อสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคกับปัจจัยด้านพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

ทัศนคติต่อสุขภาพ	พฤติกรรมสุขภาพในภาวะปกติ		พฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย		พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อเวชภัณฑ์ยา		ภาพรวม	
	R	Sig	R	Sig	R	Sig	R	Sig
ด้านความคิด	0.637**	0.000	0.322**	0.000	0.785**	0.000	0.750**	0.000
ด้านการปฏิบัติงาน	0.810**	0.000	0.317**	0.000	0.561**	0.000	0.725**	0.000
ด้านสิ่งแวดล้อม	0.324**	0.000	0.900**	0.000	0.365**	0.000	0.689**	0.000
ด้านเศรษฐกิจ	0.121*	0.000	0.679**	0.000	0.560**	0.000	0.589**	0.000
ภาพรวม	0.606**	0.000	0.719**	0.000	0.722**	0.000	0.884**	0.000

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาระดับทัศนคติต่อสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคนในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติที่เห็นด้วยต่อทัศนคติด้านความคิด ด้านการปฏิบัติงานต่อสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวถือว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการเกิดพฤติกรรมของผู้บริโภค หากผู้บริโภคมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปในทิศทางบวก ก็อาจจะมีแนวโน้มที่จะสะท้อนให้เกิดทัศนคติเชิงบวกได้ ซึ่งมีลักษณะที่คงทนคงที่และถาวรในระยะยาว โดยเป็นระดับความคิดที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ผ่านเหตุการณ์หนึ่งที่สามารถนำไปปรับใช้กับเหตุการณ์ต่าง ๆ อื่นได้ ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์จากการใช้ยาเพื่อการดูแลสุขภาพ เหตุการณ์จากการรับบริการโดยผู้ให้บริการที่เป็นเภสัชกรประจำร้านขายยา เหตุการณ์จากการได้รับผลกระทบจากนโยบายสิ่งแวดล้อม สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรค และความต้องการใช้ยาเพื่อการรักษาโรคจากภัยพิบัติต่าง ๆ รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากสภาวะเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศและในต่างประเทศ อันจะส่งผลให้บุคคลมีความคิดเห็นต่อการรักษาและการดูแลสุขภาพทั้งสิ้น ตามที่ Solomon (2007 cited in Rengsri, C. & Kunchanpan, 2019) ได้กล่าวไว้ว่า ทัศนคติเป็นการประเมินที่ผู้บริโภคมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมีความคงทนถาวร เพราะทัศนคติที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หนึ่งผู้บริโภคอาจนำมาประยุกต์ไปยังเหตุการณ์อื่นได้

2. การศึกษาระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคนในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร พบว่า โดยรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยต่อพฤติกรรมสุขภาพในภาวะปกติ พฤติกรรมสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย และพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อเวชภัณฑ์ยา ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมด้านสุขภาพถือเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคลที่มีความต้องการหรือมีความใส่ใจในการดูแลและรักษาสุขภาพทั้งในยามที่มีสุขภาพปกติและในยามที่มีโรคภัยไข้เจ็บเกิดขึ้นแก่ร่างกาย โดยพฤติกรรมดังกล่าวอาจจะเป็นสิ่งที่ได้รับผลกระทบมาจากปัจจัยภายนอกที่ผู้บริโภคไม่สามารถควบคุมได้ เช่น สภาวะการแพร่ระบาดของเชื้อโรค และอาจจะได้รับผลกระทบมาจากปัจจัยภายในส่วนบุคคลที่เกิดจากลักษณะที่แตกต่างกันออกไปของแต่ละบุคคล เช่น ความรู้ ทัศนคติ การปฏิบัติตนทางสุขภาพ เป็นต้น อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าโดยส่วนใหญ่ผู้บริโภคจะให้ความสำคัญกับการพักผ่อนที่เพียงพออย่างน้อยวันละ 8 ชั่วโมง การรับประทานอาหารที่ดีต่อสุขภาพ การออกกำลังกาย การใช้อุปกรณ์ป้องกันเชื้อโรค การสังเกตอาการและบรรเทาอาการเจ็บป่วยของตนเอง การรับทราบความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีต่อพฤติกรรมการใช้ยารักษาโรค การฟื้นฟู

สภาพร่างกายภายหลังการเข้ารับการรักษา การแสวงหาการรักษาพยาบาล ความสะดวก รวดเร็วในการเข้ารับบริการด้านสาธารณสุขและการจำหน่ายเวชภัณฑ์ยา และพฤติกรรมอื่น ๆ ที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเวชภัณฑ์ยา ซึ่งความสำคัญเหล่านี้ล้วนแล้วแต่จะส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่แสดงออกมาในรูปแบบของการปฏิบัติและท่าทีของการกระทำทั้งในเชิงลบและเชิงบวก ดังที่ Worabutr (2007) ได้กล่าวไว้ว่า การกระทำที่แสดงออกมาในรูปแบบการปฏิบัติและท่าทีของการกระทำ อาจจะก่อให้เกิดทั้งผลลัพธ์ที่ดี และผลลัพธ์ที่เสียต่อสุขภาพตนเอง ชุมชน หรือครอบครัว ดังนั้น คำว่า พฤติกรรมสุขภาพ จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับสุขภาพ ซึ่งเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอก ทั้งที่เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกได้และพฤติกรรมที่แสดงออกไม่ได้ และหากเกิดขึ้นแล้วก็สามารถประเมินวัดผลออกมาได้ อันเป็นการกระทำหรือการปฏิบัติหรือการแสดงออกของบุคคลในการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำในสิ่งที่มีผลต่อสุขภาพ โดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติตนทางสุขภาพที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม

3. การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ทักษะติดต่อสุขภาพ และพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และสิทธิในการรักษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ในขณะที่ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพรไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลเมื่อได้รับความเจ็บป่วยจากโรคร้ายไข้เจ็บต่าง ๆ ย่อมแสวงหาเวชภัณฑ์ยาเพื่อการรักษาและเพื่อการบรรเทาให้โรคร้ายไข้เจ็บเหล่านั้นหายไปหรือบรรเทาลงจากการบริโภคเวชภัณฑ์ยา ไม่ว่าจะเป็นผู้ป่วยในกลุ่มใดหรือวัยใดก็ตามย่อมมีความต้องการเวชภัณฑ์ยาและมีความต้องการวิธีการบำบัดรักษาด้วยการดูแลสุขภาพของตนเอง โดยปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อการเกิดทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องต่อสุขภาพ เพราะไม่ว่าผู้บริโภคจะมีรายได้มากน้อยเพียงใดก็ย่อมมีความต้องการรักษาหรือบรรเทาทุกข์ด้านโรคร้ายไข้เจ็บที่เหมือนกัน ในขณะที่ผู้บริโภคที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และสิทธิในการรักษาที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลให้บุคคลเหล่านั้นมีความคิดหรือความต้องการในการใช้เวชภัณฑ์ยาที่แตกต่างกัน เช่น เพศหญิงอาจจะมีความต้องการใช้เวชภัณฑ์ยาเพื่อการรักษาสุขภาพมากกว่าเพศชาย ผู้บริโภคในวัยเด็กจะไม่สามารถบริโภคยาได้เท่าเทียมกับวัยผู้ใหญ่ที่มีอายุมากกว่าได้ บุคคลที่มีสถานะโสดอาจจะมีความต้องการบริโภคเวชภัณฑ์เพื่อการส่งเสริมความสวยความงามมากกว่าผู้บริโภคที่มีครอบครัวก็ย่อมเป็นได้ ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาในระดับสูงย่อมมีความรู้ด้านเวชภัณฑ์ยาจากการศึกษาหาข้อมูลได้มากกว่าผู้บริโภคที่มีการศึกษาในระดับที่

น้อยกว่า ผู้บริโภคที่มีอาชีพเกษตรกรอาจจะมีความต้องการดูแลสุขภาพเพื่อการป้องกันสารเคมีที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างจากอาชีพอื่นก็เป็นไปได้ อีกทั้งสิทธิในการรักษาพยาบาลย่อมส่งให้ผู้บริโภคมีโอกาสในการได้รับการดูแลสุขภาพที่แตกต่าง ดังนั้นจึงถือได้ว่าปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kumsin (2015) ที่ได้ทำการศึกษาทัศนคติของผู้ใช้บริการต่อร้านขายยาแบบดั้งเดิมและรูปแบบสมัยใหม่ พบว่า สถานภาพสมรส การศึกษา อายุ อาชีพนั้นมีผลที่ต่างกันเมื่อเข้ารับบริการที่ร้านขายยา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Limpiviriyachit (2014) ที่ได้ศึกษาในเรื่องของความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องประชาชนซึ่งเกี่ยวกับปัจจัยในการตัดสินใจซื้อเวชภัณฑ์และผลิตภัณฑ์จากร้านขายยาฮักแซตัง จังหวัดตราด พบว่า ผู้ใช้บริการที่มีรายได้ที่ต่างกันนั้นมีความคิดเห็นในเรื่องของการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าโดยภาพรวมในร้านยานั้นไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ผลการทดสอบสมมติฐานยังพบว่า ทัศนคติด้านความคิด ด้านการปฏิบัติงาน ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านเศรษฐกิจต่อสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ทั้งนี้เนื่องจากทัศนคติถือเป็นความเชื่อ ความรู้ ทั้งหมดที่ผู้บริโภคมีต่อการดูแลสุขภาพ ซึ่งเกิดจากการมีประสบการณ์ตรงหรือการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพมาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทั้งนี้หากผู้บริโภคมีความรู้หรือความเชื่อเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพไปในทิศทางบวก ก็อาจจะมีแนวโน้มที่จะสะท้อนให้เกิดทัศนคติเชิงบวกหรือความรู้สึกเชิงบวกที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมด้านการดูแลสุขภาพตามที่มีทัศนคติต่อพฤติกรรมนั้น ทั้งที่เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกจริง และพฤติกรรมที่ตั้งใจจะกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Nakwiji (2008) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยทางด้านระบบการเมือง การศึกษา สังคม เศรษฐกิจ และทั้งลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่จัดเป็นองค์ประกอบต่อพฤติกรรมสุขภาพ อีกทั้งยังส่งผลต่อความเชื่อ ความคิด

องค์ความรู้

จากการศึกษาวิจัยผู้วิจัยสามารถนำเสนอโมเดล TOEE ที่ได้จากผลการศึกษาวิจัย และเป็นโมเดลที่เกิดขึ้นภายใต้แนวคิดของ Lutz (1991 cited in Pimpaiboon, 2001) ที่ได้กล่าวถึงมุมมองทัศนคติแบบ 3 องค์ประกอบ (The Tripartite View of Attitude) ทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ ได้แก่ ด้านความคิด (Cognition) ด้านความรู้สึก (Affect) และในด้าน การกระทำ (Conation) ซึ่งองค์ประกอบของโมเดล TOEE ประกอบด้วย ด้านความคิด (Thinking) ด้านการปฏิบัติงาน (Operational) ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental) และ

ด้านเศรษฐกิจ (Economic) ซึ่งองค์ประกอบของโมเดลเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินการของผู้ประกอบธุรกิจร้านจำหน่ายเวชภัณฑ์ยาแผนปัจจุบัน ได้ดังนี้

1. ด้านความคิด (Thinking) ประกอบด้วย

- 1.1 การให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้อย่างเหมาะสม
- 1.2 การนำเสนอผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นด้วย เช่น อาหารเสริม สมุนไพร
- 1.3 การให้คำแนะนำวิธีการดูแลสุขภาพเพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

ความสุข

2. ด้านการปฏิบัติงาน (operational) ประกอบด้วย

- 2.1 การวัดอุณหภูมิ และการวัดความดันโลหิต เพื่อประเมินอาการเบื้องต้น

เบื้องต้น

- 2.2 การมีเภสัชกรอยู่ตลอดเวลา
- 2.3 การจัดทำระบบฐานข้อมูลการซื้อยาของผู้ซื้อ
- 2.4 การจัดทำกลยุทธ์ในการลดราคาหรือการจัดทำโปรโมชั่นส่งเสริมการขาย

ขาย

- 2.5 การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริโภคได้มีการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง

ต่อเนื่อง

- 2.6 การจัดทำกิจกรรมเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

3. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental) ประกอบด้วย

งดการใช้ถุงพลาสติก

4. ด้านเศรษฐกิจ (Economic)

การไม่ขึ้นราคาสินค้าเมื่อประเทศประสบกับปัญหาสภาวะทางเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย

1. ผู้ประกอบการธุรกิจร้านจำหน่ายเวชภัณฑ์ยาแผนปัจจุบันควรให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้อย่างเหมาะสม มีการนำเสนอผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นด้วย เช่น อาหารเสริม สมุนไพร มีการให้คำแนะนำวิธีการดูแลสุขภาพเพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข มีวัดอุณหภูมิ และวัดความดันโลหิต เพื่อประเมินอาการเบื้องต้น ควรมีเภสัชกรอยู่ตลอดเวลา จัดทำระบบฐานข้อมูลการซื้อยาของผู้ซื้อ เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจซื้อครั้งต่อไป ลดการใช้ถุงพลาสติก

2. ในช่วงที่ประเทศไทยประสบกับสภาวะทางเศรษฐกิจอันจะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยเฉพาะการละเว้นการเลือกซื้อเวชภัณฑ์ยาแผนปัจจุบันเพื่อประหยัด

ค่าใช้จ่าย ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจร้านจำหน่ายเวชภัณฑ์ยาแผนปัจจุบันไม่ควรฉวยโอกาสในการขึ้นราคาสินค้าภายใต้สภาวะดังกล่าว และควรใช้กลยุทธ์ในการลดราคาหรือการจัดทำโปรโมชั่นส่งเสริมการขาย เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริโภคได้มีการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง หรือการจัดทำกิจกรรมเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในการแจกจ่ายเวชภัณฑ์ยาให้แก่ผู้บริโภค เพื่อเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและแสดงความมีน้ำใจของผู้ประกอบการที่มีต่อสังคม

3. หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมุ่งเน้นในการกำหนดนโยบายด้านการดูแลสุขภาพของผู้บริโภค เช่น การส่งเสริมการออกกำลังกาย การให้ข้อมูลด้านสุขภาพในการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ข้อมูลด้านการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการปกป้องเชื้อโรค การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อฟื้นฟูสภาพร่างกาย การจัดสรรสิทธิในการรักษาพยาบาลให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง การให้ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านเวชภัณฑ์โดยการจัดทำแหล่งช่องทางในการติดต่อสื่อสารเพื่อการรับทราบข้อมูลที่เปิดเผยและกว้างขวาง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. นักวิชาการ นักวิจัย หรือผู้ที่สนใจควรทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มผู้บริโภคในเขตพื้นที่อื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่งานวิจัยในประเด็นดังกล่าว

2. การวิจัยในครั้งต่อไปควรทำการศึกษาในปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดูแลสุขภาพ เช่น พฤติกรรมการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อที่นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- Bank of Ayudhya Public Company Limited. (2020). *Business/Industry Trends” 2020 – 2022: pharmaceutical industry*. Retrieved 2022 10, August, from <https://www.krungsri.com/th/research/industry/>.
- Blackwell, R. D., & Miniard, P.W. (1986). *Consumer behavior* (5th ed.). Hinsdale: The Dryden.
- Bukbun, P. (2019). *New health management in a dynamic society*. Nonthaburi: Research Institute Foundation and Community Health System Development.
- Cochran, W.G. (1953). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley & Sons.

- Health Education Division. (2013). behavior modification health by community. Retrieved from <http://www.hed.go.th/linkhed/file/89>.
- Kasempipatkul, S. (2014). *Factors Affected the Drug Retailer's Satisfaction toward Pharmaceutical Manufacturer and Distributor: Case Study of T. Man Pharma Incorporation* (Master's Thesis). Bangkok: Bangkok University.
- Kumsin, K. (2015). *Consumer attitude toward pharmacy services (traditional and modern)* (Master's thesis). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Limpiviriyachit, C. (2014). Public opinions towards factors affecting buying decisions at hock sale tung drugstore, Trat province. (Master's thesis). Chonburi: Burapha University.
- Nakwijit, B. (2008). *Psycho-social factors related to self – care behavior and happiness of the senior citizen club members in the hospitals under medical service department, Bangkok metropolis* (Master's Thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Nanthamas, P., et al., (2020). *Economic and business trends in the era New Normal*. Retrieved 2022 10, August, from <https://shorturl.asia/cyslW>
- Pimpaiboon, W. (2001). *Marketing factors influencing brand loyalty*. (Master's Thesis). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Rengsri, C. & Kunchanpan, M. (2019). *Attitudes towards electric motorcycles of students Naresuan University*. (Bachelor's thesis). Phitsanulok: Naresuan University.
- Sutaksina, W. (2015). *Factors affecting buying decision on medicine in drugstore in Bangkok* (Master's Thesis). Bangkok: Thammasat University.
- Sripong, A. (2013). *Medicine purchasing behavior of consumers at the drugstores in wang sombun district, Sa Kaeo Province* (Master's Thesis). Chonburi: Burapha University.
- Thungsomworapong, S. (2020). *CEO Survey: Economic Outlook for the last 9 months of 2020 SET CEO Survey Economic Outlook (Apr – Dec 2020)*. Retrieved 2022 10, August, from <https://shorturl.asia/jWof9>

- Worabutr, C. (2007). *Self-health care behaviors among the middle age residents in amphoe srisawat changwat Kanchanaburi*. (Master's thesis). Bangkok: Silpakorn University.
- Yongjaroeanchai, C. (2020). *Covid-19: Business uptrend during economic downturn as a result of the new coronavirus*. Retrieved 2022 10, August, from <https://www.bbc.com/thai/thailand-52163423>.